

קושיה תרמ"ז על התוי"ט דלהתן עשיר גם בהקדמתו פ"א מ"ד יש לז"ד יה"ז הבנה כנ"ל, וכן ראה מש"ל בזה עוד כאן.

סימן י. התנאים ואמוראים שהיה דרכם לתת סימנים.

[א] (א) מנחות פ"א מ"ד רבי יהודה אומר שלא תטעה וז"ד יה"ז, וברע"ב שלא תטעה בין שתי הלחם ללחם הפנים וכו', ודרכו של רבי יהודה לתת סימנים כמו דצ"ך עד"ש באח"ב, והוא בשמות רבה פ"ח א"ר יהודה המטה משקל מ' סאה היה ושל סנפירינן היה ו"י מכות חקוקים עליו נוטריקון דצ"ך עד"ש באח"ב, ומובא זה גם בספרי פ' תבא.

(ב) בירושלמי שקלים פ"א ר' יהודה אומר כותבין אדם ראשון סתם אדם שני תנין (כותבין ת' לסימן שהוא תנינא).

(ג) בעירובין ג' ובמנחות ק"ה אמרו על ר"י סימנא בעלמא קאמר, ובספר משפחות סופרים כתב שמלת "סימני" במכות י"א רומזת על ר' יהודה שהיה דרכו לתת סימנים.

(ד) ומצינו בהדיא שר"י גילה שיטתו זו בספרי האינו, ד"א יערוף כמטר לקחי ר' יהודה אומר לעולם יהא אדם כונס דברי תורה כללים שאם כונסן פרטים מייגעין אותו ואינו יודע מה לעשות, משל לאדם שהולך לקיסרי וצריך מאה זוז הוצאה נוטלן פרוטות מיגיעים אותו ואין יודע מה לעשות אבל אם מצרפן ועושה אותם סלעים פורט ומוציא בכל מקום שירצה.

וכן איתא שם מקודם היה ר' יהודה אומר לעולם הוי כונס דברי תורה כללים ומוציאם פרטים שנאמר יערוף כמטר לקחי ואין יערוף אלא לשון כניסה משל וכו', ועיין בזית רענן על הילקוט שמעוני שם, ומצאתי אח"כ במקור ברוך מכא דף ש"י שהעיר בזה.

(ה) ובשבת קמ"ה ע"ב ר"י עשה סימנים שהמלה בהמה בגימטריא נ"ב ע"ש.

(ו) וראה בפסקי תוס' מנחות סימן רל"ד שכתב ר' יהודה היה רגיל לתת סימנים דצ"ך

עד"ש באח"ב, וז"ד יה"ז, ומביאין ביטורין קורין בסדר הכתוב בחומש, ודבריהם תמוהים.

(ז) וראה בס' הדרש והעיון שמות מאמר ב"ח ד"ה ועיין, להגאון מרישא ז"ל שכתב עמ"ש בפסקי תוס' מנחות הנ"ל שר"י היה רגיל לתת סימנים דצ"ך עד"ש באח"ב, וז"ד יה"ז וכו' ע"ש, וקשה דהנה מלבד שתי פעמים אלה לא מצאנו לר"י בשום מקום שנתן סימנים ולמה כ' "רגיל" ובאמת לא נתן רק ב' סימנים, ומתוך עפ"י הירושלמי נדרים מ"ז ע"א ד"ה תני, דאיתא דבשתי פעמים מקרי רגיל וכו' ע"ש וצ"ק להכנה"ג ח"מ סימן רצ"ה בביי אות ר' שכתב דבב' פעמים לא מקרי עוד רגיל ע"ש, וראה בכללים שלי ערך רגיל, ובספרי ח"ד דף תקס"א וגנוי חיים מע' כ' אות י"ד משי"כ ואכמ"ל, אך במכ"ת קושיא מעיקרא ליתא כמו שהבאתי כאן דמצינו יותר מב' פעמים שנתן ר' יהודה סימנים כנ"ל ולא כמשי"כ הגאון מרישא ז"ל.

(ח) וראה בס' טעמי המנהגים ח"ב עניני פסח דף נ"ה שהביא דברי הגהות מיימוניות על הרמב"ם פ"ה הל' חמץ ומצה ח"ל, ור"ח פירש דאשמעינן שבסדר הזה היו קורין מביאי ביכורים ולא כסדר שכתוב בתהלים לפי שבס' תהלים לא נמנו כסדר הזה ע"ש, וראה שר"ת חבליים בנעימים ח"ד סימן ס"ז מ"ש בזה ובס' פרדס יוסף וארא ז' כ"ה.

וראה בהגדה שלמה נספחות סימן ר' מה שהאריך בזה, וראה כאן בערך הפלוגתא הגדולה אם כל סימן צריך שיהא לו מובן בפני עצמו וצרפו לכאן.

(ט) וראה בס' צבא רב על המשניות תענית פ"א מ"ב שכתב ח"ל בתוי"ט ד"ה האחרון מוכיר כו' וקצת יש לדקדק כו', וראה דר' יהודה דרכו לתת סימנים לעורך הזכרון וכאן יהיב סימנא כדרך לשונו האחרון אחרון וראשון ראשון עכ"ל.

וראה היטב בס' הדרש והעיון שמות מאמר ב"ח ד"ה והמטה וד"ה ועיין משי"כ ע"ש וצרפו לכאן.